

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 hónap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésére
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, jan. 3.

Vén fák.

Az összes lapok csak egy dologgal foglalkoznak jelenleg: *Falk* Miksa újévi beszédével.

Csodálatos hatású kis beszéd volt az; ha egyéb nem, már az felkölthetné iránta az érdeklődést, hogy még *Falk* legjobb barátai sem merik beszédét dicsérni. Elenségei megtámadják, barátai czafolják, legtöbb ember pedig közönyösen vonogtatja rá a vállát. Hisz az egész dolog olyan természetes volt! Minek rajta csodálkozni?

Falk Miksa maga a szabadelvű párt kicsinyben összpontosítva. Vén fa mind a kettő, nem csoda, ha meg-megrecszen ilyen fűtől szélben, mikor mindenki a választásoktól didereg.

Bezzeg másként volt hajdanában, mikor még a fa fiatalokat élte! Elbirta vállán akkor a szabadelvű párt a kiegyezés csekély eredményei miatt zúgó-lódó nagy közjogi ellenzékét egész súlyával, sőt a balközép közjogi elveinek szegreakasztásából nyert új erőt. Fiatal volt a fa, elbirta egy új ág beoltását s kettőzött erővel terjesztette szét lombjait az ország fölött.

Ma megint fogytán a fa ereje. Nem védi az országot sem a perzselő napsugaraktól, sem a viharoktól, ellenben annál több a róla lehulló száraz levél, rokkant ág, melyek nem jók egyébre, mint hogy a dudvákat táplálják.

Akadnak ennek a vén fának jóakarói, kik megsajnálják az öregnek gyászos

pusztulását. Ha gyom tenyészett is árnyékában, a kegyelet kitiltotta kezükből a csapásra emelt fejszét. Hát ha lehetne a fán még segíteni? Talán olyan újabb beoltással, mint a milyen 25 évvel ezelőtt megmentette a pártot az elzülléstől?

Nem kellett sokáig kutatni az életerős oltóanyag után. Ott volt a nemzeti párt, rokon a szabadelvű párttal, csak hogy nemesebb töről: a becsületes elvekről, a tiszta meggyőződésről fakadva. Ezt kell az öreg fába beoltani s akkor ismét lesznek erős ágai, hatalmas lombosítora.

A jóakarók azonban nem voltak kerteszek s nem tudták, hogy a mit megbir egy fiatal, életerős fa, attól a korhadt, rothadó törzs szétmállik.

S úgy is lett.

Alig lépett be a nemzeti párt a Lloyd-klubba, már megkezdődött a széthuzás; a helyett, hogy a vén fa magához tudta volna erősíteni az új oltványt, minden áron meg akar tőle szabadulni. Külön válik a mag, a háncs, a kéreg: a Széll-csoport, a Tisza-klikk, a Bánffy-gárda s egyiknek sem jut eszébe, hogy ha egyszer szétszaladnak, akkor ugyan önállóan meg nem él egyik sem.

Hja, ha a fák gondolkozni tudnának, az nagyon jó volna. De nem az emberek példája ragad a fákra, hanem a fáké az emberekre. *Falk* beszédje éppen legcsatánosabb bizonyítéka annak, hogy az emberek kezdenek nem gondolkozni.

Korhadt fába, kopott pártba új erőt önteni semmiféle új ággal sem lehet. Épp így nem lehet gondolkodást tölteni annak a fejébe, a kiéből kirepült a józan belátás.

Nem az elvek mellett való nemes kitartás lelkesíti többé a Bánffy-gárdát és *Falk*ot; a vak ember makacssága ez, a ki tagadja a nap létezését, mert nem látja; a süketé, ki némának tartja a csalóányt; vagy pedig az önhietség csimborasszóján trónoló elfogulté, a kinek minden más Hekuba, egyedül ő valaki és valami.

Pedig hát ha jól tudjuk a természetrajzot, akkor a szarvak és fülek szoktak legmagasabbra kiemelkedni...

Éppen azért nagy kár azért a sok nyomdafestékért, a melyet most *Falk* beszédére pazarolnak. Sokkal kevesebb annak a jelentősége, mint ráfogják. Kijelentette, hogy ő a nemzeti pártot semmire sem becsüli; úgy sem gondolta róla senki, hogy Apponyinak vagy Horánszky-nak kebelbarátja lenne. Kitünt szavaiból, hogy a szabadelvű pártban nincs egyetértés; hát ha a szeretetet hangsúlyozza vala, elhitte volna valaki? Ezt legalább elhittük, mert ugyis jól tudtuk. Az agrár törekvéseknek is oda akart dörrenteni; hiszen *Falk* urnak még a neve sem agrár-hangzásu, hol keresnök hát őt másutt, mint a legsötétebb Lipótvárosban?

Mіндеzt jól tudtuk róla s nem is ez az új a beszédben. Új az a leleplezés, hogy *Falk* Miksának, a régen oly kiváló politikusként és publicistának fogalma sincs a finomabb diplomáciáról, mikor ajtóstul akar berohanni a házba. A helyett, hogy ellenfeleinek mosolygós arcot mutatva, gyanultanná tenné őket, még ő mutatkozik leghevesebb ellenségüknek s elérheti azt, hogy a kölcsönös ellenségeskedés rajta keresztül egyenlítődvén ki,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A jó fiu.

Irta: Herczeg Ferencz.

A nyiló galagonya- és kőkenybokroktól olyan fehér volt a dombtető, mint a tavaszi vihártól tajtékzó tenger. A kis város végén a fehér özníviz, mely elöntötte az egész vidéket, zátonyra talált és hatalmasan felágaskodó hullámokkal ostromolta, óriási kavargó tölcserrel körülfolylta a Torontálné kis kertilakát. A nyiló mandulafák és barackfák, a körtefák és a bodza-bokrok virágzó fürgetege kidagadt a kertkerítés fölött, odabenn pedig elöntötte az utakat, csipkés hullámai körülözönlötték a házat és körülnyaldosták az alacsony tetőt. Olyan volt, mintha a tavasz kiáradt volna medréből és el akarná nyelni az egész világot.

A hegyi uton állottunk, a kőkereszt alatt, a hol hajdanában Török Abris, Bercsényi hadnagyát, lováról leütötték a labanczok.

A tavaszi nap édesen sütött az arcunkba, a kis városból pedig békés vasárnapi harangszó hallatszott. Nekem úgy rémlett, mintha minden egyes harangkongás hosszú uszályu, fehér fantom képében, hulló csillag módjára, lassu ivben végigszántaná a napfényes égboltozatot.

A harangszó eszünkbe juttatta a régi diák-misé, mely elől meg-megszöktünk ha vasárnap, reggel itt gomboztunk a Török Abris keresztjének rücskös talpán, Sándor cimborám meg én. Egymásra vihogtunk diákos jókedvünkben, aztán egyszerre szörnyen ostobának találtuk, hogy egyszerre, csak úgy tegnaptól mára, szakállas, meglelt embereké lettek a gombozó diákok. Talán csak megálmódtuk, a mi azóta történt... Az egyetem, a hivatal, az öregedés és a kopás: semmi sem igaz belőle. Kis diákok vagyunk, nem játszunk többet férfiasdit, megint a mi titkos tolvajnyelvünkön beszélünk. Senki sem érti, ha megfordítva ejtjük ki a szavakat.

— Rámasz gyav!

— Rököl!

Talán még hajba is kaptunk volna és meghempergettük volna egymást a gyöpön, ha — meg nem szólal a kerítés mögött egy csengő hang.

— Ugyvéd ur! Kérem szépen!

A virágzó bokrok közt, mint a najád a tajtékzó habokból, egy csinos, sötét leányarcz bukkant föl.

— Ugyvéd ur!

Ez Sándornak szólt...

— A néni kéreti, ha ráérne egy pillanattig...

— A Torontálné kis unokája, mondta a cimborám.

A mint a ház felé menve, sarkon követjük a mosolygó kis lányt, titokban meg-megtagasztigáltuk egymást, mint hajdanában, diákkorunkban, ha az erdész Sárija billegette előtünk helykejárásu, formás lábacskaikat, a gimnázium előtti járópádlón.

Az öreg Torontálné ott ült a kertilak üveg-folyosóján. Galambosz rózsásarcu, szelid szemű, édes megadással mosolygó öreg asszonyka volt. Husz esztendő óta várta a halálát, mert szivbeteg volt, de az ilyen megpedt üveg néha tovább tart az ép üvegnél. Soha sem láttam még szemtől szembe, de jól ismertem az egész pereputtyát, valamint ő is az enyémet.

— A barátja is meghallgathatja, a mit akarok, — szólt az öregasszony. — Egy kis változást szeretnék tenni a végrendeletemen...

— Már megint, — mondta Sándor.

A szoba ajtaja nyitva volt és a szemben levő falon egy képet láttam. Arczkép volt, egy pelyhes ajku, tizenhatsz esztendő gyermekképe a ki bakaczedesi ruhát viselt.

— Az öregasszony tehát meg akarta változtatni a végrendeletét.

— Ugy gondoltam, jó lesz, ha ezt a kis gyümölcsöst is a Janikának testálom...

Sándor komolyan csóválta meg a fejét.

— Ejnye, — hiszen a házat is rátestálta

éppen Falk Miksát fogja mindkét fél oda-
vetni áldozatul.

Hogyan követhetett el politikus ilyen
óriási baklövést?

S hogyan választhatta őt, ki már a
nyáron oly vehemensen támadta a kor-
mányt, vezérszónokául, hogy a kormányt
üdvözölje?

Mindkét kérdésre egy a válasz:

Öreg a fa, oda régi ereje.

K. A.

A fiumei kormányzó Budapesten.

Szapáry László gróf fiumei kormányzó
tegnap Budapestre érkezett s jelentést tett a
miniszterelnöknek a fiumei pártok vezető em-
bereivel folytatott értekezéséről.

Politikai körökben elterjedt hírek szerint
már közelebb meg fog történni Fiumében az
adminisztráció alkotmányos rendjének vissza-
állítására az első lépés, a reprezentanza-vá-
lasztásoknak az elrendelése.

A ruthén akezió kiterjesztése.

Mint már jelentettük, Darányi földmive-
lésügyi miniszter elhatározta, hogy a hegyvidéki
ruthén nép felszegelyezésére Beregvármegye szoly-
vai járásában három év előtt megindított állami
tevékenységet Beregvármegye egyéb hegyvidé-
kére is kiterjeszti és Hagara Viktor főispán
elnöklété alatt a kiküldött miniszteri megbi-
zottságot támogató és véleményező bizottságot
kér fel, melynek tagjai Jobszky Gyula Bereg-
vármegye alispánja, Nedeczey János és Barta
Ödön orsz. képviselők, Deszkó János főesperes,
püspöki biztos, Ceiner Nándor közg. előadó,
Balajthy Mór főszolgabíró.

Csehek az obstrukció ellen.

A cseh konzervatív nagybirtokosság vá-
lasztási manifesztumot tesz közzé a »Vater-
land«-ban s első sorban is az obstrukció el-
len száll sikkra. A manifesztum felsorolja az
obstrukció káros következményeit és azt
mondja, hogy különösen a konzervatív nagybir-
tokossághoz tartozó képviselők föladata, hogy

ezzel a jelenséggel, bármely oldalról jönne is,
szembe szálljanak, mivel ez a párt sohasem
tekintette magát egyoldalú nemzeti pártegyesü-
letnek, hanem mindig politikai, a nemzeti egyen-
jóság alapján álló pártegyesületnek, a mely-
nek a Reichsrath tanácskozásainak komolysá-
gára és méltóságára is súlyt helyeznie.
Első sorban a Reichsrathnak magának kell
gondoskodnia arról, hogy föladatainak teljesíté-
sét erőszakkal, vagy más fizikai akadályokkal
lehetetlenné ne tegyék. Rendet kellene előbb
teremteni a házban, biztosítani úgy a kormány
tagjainak, mint pedig a képviselőknek szólás-
szabadságát, ismét lehetővé kellene tenni az
elnökség számára a parlamenti fegyelem alkal-
mazását. A konzervatív nagybirtokosság kép-
viselői a párt régi elveiben megtalálják a
Reichsrath új ülészakára nézve is iránymuta-
tóját tevékenységüknek, a mely az egész mo-
narkia, az állam és az ország javára fog szol-
gálhatni: odaadó hűség és ragaszkodás a di-
nasztia és első sorban a szeretett császár és
király iránt, ragaszkodás a régi kötelekhez, a
mely a birodalom valamennyi részét összefűzi
és erősíti és a monarkia hatalmának és fényé-
nek előmozdítása kifelé, ápolása és manifesztá-
lása az ősi osztrák hazaszeretetnek és tekin-
tet nélkül való leküzdése mindama törekvések-
nek, a melyek ezzel meg nem egyeztethetők;
engedelmesség az isteni parancsolatok iránt és
céltudatos törekvés, hogy azoknak szelleme a
közélet minden terét áthassa. Hangsúlyozza
továbbá a választási fölhívás a ragaszkodást a
konzervatív nagybirtokosság eddigi közjogi né-
zeteihez; továbbra is védelmezni fogják a cseh
királyság osztatlan egységét és teljes integritá-
sát és törekedni fognak, hogy Csehország két
erősen fejlődött néptörszével szemben az egyen-
jóság szem előtt tartassék. A jelöltek listá-
jában fölemlítik a liberális párttal kötött kom-
promisszumot, a melyet egyébiránt még a két
párt választógyűléseinek ratifikálniok kell. E
gyűléseket a választás előtti napon fogják meg-
tartani Prágában.

Kivándorlási ügynökök szédelgése.

Mint a Magyar Távirati Irodának Kassá-
ról jelentik, a Szepességen és több felvidéki
városban ügynökök legényeket toboroznak Transz-

vál számára. Egy embernek öt-hatszáz forintot
ígérnek. Ugy látszik, hogy az erdélyi esetek-
hez hasonlóan kivándorlási ügynökök mani-
pulációiról van szó, kik ily kerülő uton igye-
keznek a kivándorlást előmozdítani.

A múlt század találmányai.

Most, hogy lezáródott a XIX. század tör-
ténete, nem lesz érdektelen ennek a századnak,
melyet a találmányok, felfedezések századának
nevez majd és pedig joggal a kultur-történet, a
legfontosabb találmányait betűrendben közlé-
tennünk.

Aneroid barometert Vidi francia tudós 1844.
Anilin színek festését Nicholson és mások
1861—63.

Agyagsajtót 1820.

Alagutat feltalálja Brunel 1804.

Aczéltollat (Weise) 1803.

Bessemer-aczélt Bessemer angol mérnök
1855-ben.

Bevezetett villanyosságot Faraday 1832.

Brómot feltalálja Balard 1826.

Carmin festéket Pisában 1850.

Chassepot a nevérol nevezett hátultöltő
fegyvert 1858.

Cyant Gay-Lussac 1815.

Dreyse porosz hátultöltő puskát 1864.

Drumond fényt 1825.

Durranó gázt 1858.

Fapapírt F. Keller 1845.

Dinamitot Nobel Alfréd svéd gyáros 1867.

Fényképirást (fotografálást) 1803. Wedge-
wod és Davy, 1814. Niepce, 1839. Daguerre
(daguerrotípiá).

Földalatti légnymatu vasutat London-
ban 1863.

Gázvilágítást Watt 1802.

Gabelsberger a róla nevezett gyorsírási
rendszert 1817.

Gőzgépet Fulton Róbert 1803.

Gőzhajót Fulton 1807.

Gőzvillanygépet Armstrong 1840.

Gőzekét Angliában 1850.

Gyorssajtót König és Bauer 1803.

Gyujtót Irinyi János 1836.

Harmoniumot Eschenbach 1820.

Hengarmelot 1820.

— Azt is, — mondta Torontálné szelid
mosolylyal.

— És a földjét is?

— Azt is . . .

— De hiszen nemrégiben még úgy beszél-
tük meg, hogy legalább a gyümölcsös a na-
gyobbiké legyen, Akosé?

— Most mégis úgy gondolom, hogy jobb
lesz, ha Janikának hagyom . . .

Szelid, zavart mosolylyal mondta, de
a mosolya alól kiéreztem aczélkemény ma-
kakosságát. Sándornak láthatólag seh-
gy sem tetszett ez a dolog és kapacitálni akarta To-
rontálnét.

— Akos fiának tehát nem hagy semmit?

— Akos elég jól bírja magát . . .

— Janika is jól bírja magát. Legényember
és ezredesi fizetést kap . . .

— De hátha valami baja esik? Hátha ké-
sőbb rosszra fordul a sora?

— Akossal is megeshetik . . .

— Oh, Akos majd csak segít magán vala-
hogyan . . .

— Pedig Akos családos ember!

— Ha bajba kerülne Akos, tudom, hogy
Janika nem hagyná cserben. Neki arany szive
van . . .

— És Akos talán rossz fiú?

— Ne mondjon ilyet ügyvéd ur!

Az öreg asszony szeliden mosolygott. Szem-
mel látható volt, hogy a katonafiát jobban
szerette a másiknál.

Sándor összeráncolta a homlokát.

— Ha a köteles részt is megvonja tőle,
akkor ki kell tagadnia.

Torontálné nyugodtan bölintott a fejével,
aztán szeretettel magához vonta a mosolygó
kis leányt, Torontál Akos leányát.

Elhallgattak, én meg a szóbáb n függő
képre mutattam.

— Talán a fia képe? kérdeztem.

— A Janikáé! — mondta az öreg asszony
bűszkén.

— Ilyen fiatal és már ezredes?

— Nagyon fiatal . . . Még negyven eszten-
dős . . .

— Negyven? Ezen a képen tizennyolcznak
látszik!

Az asszonyka pirulva sütötte le a szemét,
Sándor pedig elnevette magát.

— Ezt a képet még kadét korában fes-
tették meg . . . A mint aztán eléltették,
Torontálné mindig hozzáfestetett egy csillagot,
majd hozzáfestette az arany gallért is.

Elmosolyodtam az anyai szívedes együgyü-
ségén, de elkomolyodtam, mikor felém fordult
a Torontálné vizsgáló, okos pillantása, mely
oly különös ellentétben volt arcának szelid,
igénytelen kifejezésével.

— Mikor látta utoljára a fiát? — kérdez-
tem később.

— Régóta nem láttam, mert messzi vidé-
ken él, Boszniában és az ezrede nem tud el-
lenni nélküle . . . Hanem ir minden esztendő-

ben, ir nekem, hosszú levelet és ajándékokat is
küld . . . Ezt a szép karosszéket is tőle kap-
tam . . . Ő mindenre gondol és el fog jönni . . .
Karácsonykor biztosan el fog jönni . . .

— Ha ir neki, hát írja meg, hogy tisz-
telem, mondta Sándor.

— Megírom!

Elmentünk és a kis leány elkisért bennün-
ket a kapuig. Ott megszólalt.

— Csinálja meg ügyvéd ur azt az írást,
mert különben nem lesz nyugtunk a nagyma-
mától . . .

— Megcsinálom, kis leány!

Mikor aztán megint a Török Abris ke-
resztje alatt voltunk, szóba hoztam Toron-
tálnét.

— Különös asszony! Az egyik fiát kita-
gadja a másik kedvéért. Pedig jóra való fiú
Akos is.

Sándor meghökkenve nézett rám.

— Hát te nem ismered ezt a dolgot?

— A Janikáét.

— Nem. Magam sem tudom, hogy miért,
de eddig úgy rémlett előttem, mintha Torontál
Jankó elesett volna Boszniában . . .

— Hetvennyolcban, mikor hadnagy korá-
ban Boszniába ment, az első lövés, mely eldör-
dült, őt találta mellbe . . . Ott temették-e a
Száva parján . . .

— Mit beszélsz! És az édesanyja nem
tud róla?

Hímzőgépet Heilman 1829.
 Jódot Courtois 1811.
 Kabelt, (tengeralatti vezeték) Colt 1846.
 Lefauchaux hátultöltő fegyvert 1832.
 Lőgyapotot Schönbein és Böttger 1816.
 Műmalmot 1812.
 Olajnyomatot 1832.
 Palatáblát Scherer 1812.
 Paraffin gyertyákat 1859.
 Petroleum lámpák használatát 1859.
 Revolvert Worcester 1861.
 Shrapnel ágyulövedéket Shrapnel angol táborkok 1825.
 Szedőgépet Sorensen 1850.
 Színképelemzést (Spektrál analizist a Frauenhoffer-féle vonalak nyomán) Kirchhoff és Bunzen 1860.
 Távirót Wheatston és Davy 1833. Morse 1844-ben.
 Távirat drót nélkül Marconi 1898.
 Gyors fotográfót Pollák és társa 1899.
 Telefont Bell és Gray 1876.
 Telefon-Hirmondót Puskás Tivadar 1893.
 Telefografiát Steinheid, Miethe és Dalemeyer 1891.
 Uchatius aczél (aczélbronz) 1855.
 Vakok írását Barbie 1830.
 Varrógépet Duncan angol 1804-ben. Stone és Heuderson 1804. Madersberger bécsi 1814.
 Howe amerikai 1841.
 Vasuti mozdonyt Stephenson 1814. Első vasut megnyitás 1821-ben Londonban.
 Veszétség bacillusait Pasteur 1880.
 Villanydelejességet Oerstädt 1819.
 Volta oszlopot Volta Sándor 1800.
 Wolfram aczél 1855. (Wolfram).
 X-sugarakat Lénárd és Röntgen 1897.
 Zinkografiát Eberhardt 1815. M. S.

TAJÉKOZTATO.

Január 4. Orvosok gyűlése d. u. 5 órakor.
 Január 5. A járvány bizottság ülése a városházán d. u. 4 órakor.
 Január 7. Megyei közigazgatási bizottság ülése, d. e. 10 órakor.
 Január 7. A koldusápoló egyesület közgyűlése d. u. fél 5 órakor.
 Január 10. Városi közgyűlés.
 Január 20. Kamarai beltágok választása.

Az öreg asszony akkoriban halálán volt és a családja eltitkolta előtte a hirt. Később felépült valamennyire, de az orvosok azt mondták, hogy az első izgalom elő idézheti a katasztrófát. . . Így történt, hogy a hazugságot állandósították. Mikor az öreg asszony gyanakodni kezdett, leveleket hamisítottak Jankó irásával és mikor később türelmetlenkedni kezdett a fia lassu előléptetése miatt, előléptették a szegény Jankót. Ma már ezredes. . . A hazugságot nem volt nehéz fenntartani, mert Torontálné nem igen jár ki a házából, cselédjei és ösmérősei pedig ki vannak tanítva. Sokan a városban különben tényleg azt hiszik, hogy Torontál János él és egy ezredet vezényel. . .

Leültünk a kurucz-kereszt talpára.

— És az öreg asszony boldog!

— Végső elemeiben az ő boldogsága is csak olyan reális, mint akármelyikünké.

Elhallgattunk és a tavasz dagadó árja közepett elgondolkoztunk Torontálnéről, a kit anyai szívének sejtelmes ösztöne arra készít, hogy jobban szeresse egyik fiát a másiknál.

Az egyiket, a ki délczeg, lovagias, kötelességtudó, gyöngéd, hálás, a ki királyi hercegekkel szokott ebédelni és a kit a felség hadi parancsaiban meg szokott dicsérni. . . A ki minta-képe volna a katonának és a fiúnak, ha nem volna egy titkos fogatkozása: az, hogy tizenhat esztendővel ezelőtt meghalt.

Városi közügyek.

A közigazgatási bizottság ülése.

Nagyvárad, jan. 3.

Az újévben tegnap tartotta első ülését Nagyvárad város közigazgatási bizottsága.

Beöthy László főispán elnökölt; jelen voltak: dr. Bulyovszky József polgármester, Sipos Orbán kir. tanfelügyelő, Papp Miklós kir. pénzügyigazgató, dr. Nagy Géza kir. ügyész, Varró Domokos áll. ép. főnök, dr. Baróthy Akos v. főorvos, Dús László v. főügyész, dr. Grám Károly árvaszéki h. elnök, Rádl Odön, Hlatky Endre, dr. Hoványi Géza, Némethy Károly, dr. Grósz Albert, Frankó Endre, Mezey Mihály, dr. Váry Szabó Béla, Mihelyi Adolf, Huzella Gyula és Lukács Odön jegyző.

A polgármester jelentése.

Az ülés megnyitása után Lukács Odön aljegyző felolvasta a polgármester havi jelentését, a melyből közöljük a következőket.

A közegészségügy, a kanyarójárvány miatt nem mondható kedvezőnek, bár a születések száma felülmúlja a halálozásokat.

A kanyaró 378 esetben fordult elő; és pedig Várad-Ujvároson 260, Várad-Velenczén 65 és Várad-Olasziban 53 esetben. Kanyaróban meghalt 15 gyermek.

Vörheny 2, hasi hagymáz 1, roncsoló toroklob 3 esetben okozott megbetegülést.

5 éven aluli gyermek 4 halt el.

December hó folyamán született 133 gyermek, meghalt 108 egyén. Szegénybeteg gyógykezeltetett 514. Dajkaságban volt 71 csecsemő, a Fehér Kereszt egyesület 326 gyermeket gondozott.

A közbiztonsági állapot jó volt, dacára, hogy egy tolvaj rálőtt egy rendőrrre. Ezen suhanc elfogatása által egy 4 tagu betörő banda került kézre, a mely az utóbbi időben sűrűn előfordult betöréseket és lopásokat elkövette. Összesen 14 betörés bizonyult rájuk.

Lopás 66, súlyos testi sértés 5, könnyű testi sértés 7, csalás 3, sikkasztás 6 fordult elő december hónapban.

Nyomozás sikerrel járt 40 esetben, sikertelen maradt 47 esetben. A kir. ügyészség rendelkezésére 8, más hatóság megkeresésére 34 nyomozás eszközöltetett.

Letartóztatva volt 169 egyén; ezek közül a kir. bírósághoz kísértetett 14, eltolonczoltatott 155.

Kihágási feljelentés 255 esetben tettett.

Az adók befizetése jó volt, mert 9942 kor. 80 fillérrel több adó folyt be, mint az 1899. év december hónapjában. Az évi befizetés is kedvező volt, mivel 1900. év folyamán 52678 kor. 64 fillérrel több kincstári adó folyt be, mint 1899-ben.

December hó folyamán az első foku iparhatóság által kiadatott 20 iparigazolvány s nem szűnt meg egy iparüzlet sem.

A polgármester jelentését tudomásul vették.

A közigazgatási bizottságba az 1901. és 1902. évekre dr. Grósz Albert, Mihelyi Adolf, Rádl Odön, dr. Hoványi Géza és dr. Berkovits Ferenc tagok választását bejelentette a polgármester. — Tudomásul vették.

A bizottságok megalakítása.

Ezután a közigazgatási bizottság kebelében működő albizottságokat alakították meg az 1901. évre, a következőkben:

a **fegyelmi választmány**: Sipos Orbán, Papp Miklós, Némethy Károly rendes, Frankó Endre és Varró Domokos póttagokul;

az **erdő rendészeti** albizottság: Rádl Odön, dr. Hoványi Géza, Némethy Károly tagok; Osztlerlamm Armin kir. erdőfelügyelő, szakértő;

az **erdészeti kihágás**: Rádl Odön, Némethy Károly, Mihelyi Adolf, dr. Hoványi Géza rendes, Hlatky Endre, dr. Váry-Szabó Béla, dr. Berkovits Ferenc, Frankó Endre póttagok;

a **gyámügyi felelőseleti** küldöttség: választottak: Mihelyi Adolf, Némethy Károly rendes, Frankó

Endre póttag; a főispán által kinevezettek: Rádl Odön, Hlatky Endre rendes, dr. Berkovits Ferenc póttag;

a **felszólamlási** küldöttség: Dús László, Papp Miklós, Rádl Odön, Frankó Endre;

a **börtön vizsgáló** bizottság: a főispán által kinevezve: Némethy Károly, Rádl Odön, Mezey Mihály, dr. Berkovits Ferenc; hivatalból tagja a bizottságnak dr. Baróthy Akos városi főorvos;

a **börtön felügyelő** bizottságba Nagyvárad város közigazgatási bizottsága részéről Némethy Károly választott be.

A megfelebbezett tanítónő választás.

A múlt havi közigazgatási ülésen tudvalevőleg nem erősítették meg gr. *Lubinszky* Anna tanítónő megválasztását, részben azért, mert *Csák* Máté és társai megfelebbezték azon címen, hogy nem általános szótöbbséggel, hanem viszonylagos többséggel lett megválasztva, — részben pedig azért, mert a tanfelügyelő kifogásolta, hogy az iskolaszék nem terjesztette be a közigazgatási bizottsághoz az összes pályázók kérvényeit.

Az iskolaszék elnöke azóta jelentést tett, amelyben felemlíti, hogy a pályázati kérvényeket nem terjesztheti a közig. bizottság elé, mert azokat az illetők sürgetésére a választás után visszaküldötte. A felebbezés 30 éves gyakorlattal szemben kívánja a törvényben sehol elő nem irt általános szótöbbséget. A választás teljesen szabályszerű volt. Végül kéri, hogy jövőre is mentsék fel az összes pályázatok beadásának kötelezettsége alól.

Sipos Orbán kir. tanfelügyelő javasolta, miként a felebbezők azon kérelme, hogy a viszonylagos, vagy általános szótöbbség megállapítása végett terjeszszék fel az ügyet a miniszterhez — *nem teljesíthető*, mert ahol a törvény az általános szótöbbséget ki nem köti, a *viszonylagos szótöbbség dönt*. Kijelölésnek sincs helye a tanító választásnál. Különben a bizottság függetlenségét veszélyeztetné az, ha határozathozatal előtt a felsőbb torum véleményét kérnék ki. Indítványozza, hogy a bizottság *erősítse meg állásában* a megválasztott tanítónőt, aki azonban csak a választás jogerőre emelkedése után foglalja el állását.

Papp Miklós azt tartaná helyesebbnek, ha 8 napon belül állásába behelyeznék a szabályszerűen megválasztottat s felebbezésnek csak birtokon kívül volna helye.

Többek hozzászólása után a kir. tanfelügyelő javaslatát változatlanul elfogadták.

*

Néhány apróbb adóügy és felebbezés után az ülés véget ért.

Pauli Rikárd meghalt.

(1835—1901.)

Budapest, jan. 8.

A magyar művészetnek halottja van. *Pauli Rikárd*, a hírneves dalművész, Operánknak volt kiváló tagja, ma reggel 5 órakor, mint részvétellel értesülünk, jobblétre szenderült.

A megboldogult nagyon ismert és népszerű alakja volt a fővárosnak. Nevéhez sok siker fűződik és a magyar énekművészetben *Pauli Rikárd* előkelő helyet foglalt el.

Hosszu időn át volt tagja a Nemzeti Színháznak, majd az Operaháznak és lágy, csengő tenorhangjával kedvenczév lett a budapesti közönségnek. De nemcsak mint énekes volt kiváló, hanem mint színész is.

Vagy tíz év előtt *Pauli Rikárd* nyugdíjra lépett és azóta mint énektanár működött. E

tekintetben is kiváló sikereket ért el, olyan-nyira, hogy Liszt és Erkel Ferencz fölterjesztésére még 1882-ben kinevezték énektanárnak a magyar királyi zeneakadémiába.

Halála nagy veszteséget jelent a magyar művészetre nézve.

Pauli Rikárd életrajzi adatait a következőkben közöljük:

Pauli Rikárdének művész, született Rakoviczban (Pozsony mellett) 1835. november huszonharmadikán. Tanári pályára készült, de ritka szép tenorhangja a színpadi énekművészet szolgálatába terelte. 1857-ben lépett föl először színpadon és több évig a kolozsvári Nemzeti Színháznak volt első tenoristája, hol oly szép sikerrel működött, hogy onnan 1869-ben a budapesti Nemzeti Színházhoz szerződtek első lírai tenoristának. Az Operaház megnyitásával annak kötelékében működött egészen 1890. május ötödikéig, a mikor nyugdíjba lépett. 1882-ben a magyar királyi zeneakadémiához Liszt és Erkel Ferencz fölterjesztésére énektanárnak nevezték ki s mint ilyen számos kitűnő művészt és művésznőt képezett ki, kik úgy a hazai mint a külföldi színpadokon tekintélyes állást foglalnak el. 1869-ben feleségül vette Markovics Ilkát (utóbb Kaszayné, a ki 1839-ben született Budapesten és 1859. folyamán lépett föl először a Nemzeti Színházban, a melynek később 1874-ig ünnepelt lírai primadonnája volt. Leányuk, Pauli Mariska, a kiváló művésznő, Hentaller Lajos országgyűlési képviselő neje.

A népszámlálás gyönyörei.

A most országszerte lázasan folyó népszámlálás megkönnyebbitése végett a közönséget arra kérték fel, hogy a mennyre tölük tellik, legyenek rajta, hogy a biztosok munkáját megkönnyítsék. A közönség némely része eleget is tett ennek a kérelemnek és mint az alábbi esetek bizonyítják, melyek egy immár harczedett népszámlálóval történtek, nagyon is megkönnyítik a számlálás nehézségeit.

*

Apró kis szurdékos házak mint a fecske fészkek fekszenek egymás mellett. Nyomorult kis szobák és lakik benne 5—6-pár, kik közös háztartásban élnek.

A biztos véletlenül olyanba lép be, melyben egy magánzónó lakik . . . egyedül.

Illetőleg csak akar, mert az ajtó zárva. Kopog . . . de hiába. Kopog . . . újból hiába. Kopog egy negyedóráig . . . mig végre a lakótársak ablak, ajtó stb. zörgetésére a kulcs csikorgása hallik.

Benyit. A szobában félelmes csend. Eleinte csak a vak félhomály, majd az ágy tetején doromboló macska, végül a kályha melletti zugban előkerül a töpörödött magánzónó.

— A népszámlálás foganatosítása végett jöttem, szól a biztos.

— Jaj . . . Istenem! Én nem vétettem semmit.

— Értsen meg néni, hogy . . .

— Ha meg nyuz is, még akkor se talál nálam semmit.

— Nem akarom én bántani, csak a lapját kitölteni.

— Hiába, ne is erőlködjön mert nálam most nincs egy krajczár se.

A biztos eléggé higgadt és kimegy, hogy egy lakótárssal bejőjön.

— Magyarázza meg ennek az asszonynak, hogy mért vagyok itten.

— Nem lehet azt biztos ur! Először is fél mindenkitől, másodsor meg olyan süket mint a föld.

*

Az egyik hajlékban meg egy pár német ajku népre bukkant.

— Adjon Isten! A népszámlálás eszközlése végett jöttem.

A népek egymásra néznek . . . mire a családfő odamegy a kis kakukos órához, megnézi mennyit mutat és oda állva a biztos elé csodálatos hidegvérrel mondja:

— Halb elf! (fél tizenegy.)

De a biztos sem akart hidegvérűségével lejjebb maradni hát így felelt vissza:

— Vak apád!

Azután németre terelte át a kérdést és így nagynehezen megértették egymást.

*

Másutt egy hivatalnok lakott »unokanővérel« együtt.

Mikor a biztos bemegy az unokanővér kávéit iszik és apró falatkákat ad a kutyuskájának. Különben lengyel származású és csak törekenyen beszél magyarul.

A biztos egy negyed óra alatt megértette vele látogatása célját.

— Ha kitölt lap lesz, biztos ur jönni érte?

— Igenis kérem.

— Nagyon jó, mert nem akarom házigazda megtudni, mikor születtem.

*

Hát még aztán a sok szemérmes családi helyzet! A népszámlálási menu kaviárja! De azt már nem meséli el.

Puby.

UJDONSAGOK.

* A folyó évi választók névjegyzéke. A folyó évi választók névjegyzéke nagyobb érdekel bir, mint az előbbi évié, mert ez évben lesz az országos képviselők választása. Az új törvény, a mely a kuriai bírásokról szól, elrendeli, hogy a névjegyzék egy példánya a kir. közjegyzőnél helyeztessék el. Mint már irtuk, Nagyvárad város folyó évi választóinak névjegyzékét Mezey Mihály kir. közjegyzőnél helyezték el. Erről szól a következő hivatalos értesítés: Nagyvárad város központi választmányára folyó évi december hó 7-én tartott ülésében elhatározta, hogy az 1901-ik évre érvényes képviselőválasztók névjegyzékének egyik hiteles példányát Mezey Mihály kir. közjegyzőnél helyezi el. Miről a város közönségét tudomás vétel végett értesitem. Nagyváradon, 1900. évi december 28-án. Dr. Bulyovszky József polgármester, mint a közp. választmány elnöke.

* Uj főügyész-helyettesek. Ő Felsége a király dr. Balogh György kassai kir. ügyész, valamint Kurovsky József nagyvárad kir. törvényszéki bírót, a nagyvárad társadalom egyik közkedvelt, kiváló alakját, a nagyvárad kir. főügyészséghez főügyész-helyettesekül kinevezte. A kinevezést a hivatalos lap tegnapi száma hozta s Kurovskyhoz már is számos üdvözlés érkezett.

* Hatezer korona a szegényeknek. A »Fehér Kereszt Egylet« tegnap szegény ápolójai között, — kiket a hatóságok segélyezésre érdemesnek találtak, hatezer koronát osztott ki. Az ünnepélyes kiosztásnál többen jelentek meg városunk előkelő férfiai és urnői közül s a kiosztásnál maga az egylet fáradhatatlan elnöke, özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné segédkezett, ki minden alkalommal jelét adta jó szívének s a szerencsétlen betegek iránti részvétének. A kiosztott összeget könyezve fogadták azok, akik részesültek belőle s a közönség is me hatottan nézte azt a leirhatatlan örömet, melyet a segély-kiosztás keltett.

* Nagyvárad népessége az elmúlt évben. Ezelőtt 15—20 évvel nagyon szomorú képet mutatott Nagyvárad város halálozási statisztikája. A legrosszabb egészségügyi viszonyok között levő városokkal egy kategóriába soroztak bennünket. A helyesen vezetett statisztika, a vízvezeték, az utcáknak némi-nemű nagyobb gondozása által végre ma már oda jutottunk, hogy Nagyváradot nem a legrosszabb egészségügyi viszonyokkal bíró városok közé, hanem éppen az egészségesebb központok csoportjába iktatják a halálozásokról beszélő számok. Az elmúlt 1900. évben ismét kedvező a születések és halálozások száma. Az 1900. évben Nagyváradon született 1600 gyermek s elhalt 1372 egyén. Tehát egy év alatt 228-al többen születtek Nagyváradon, mint ahányan elhaltak.

* Kinevezések. Neyman Jenő nagyvárad lakost a nagyvárad kir. p. ü. igazgató a vezetése alatt álló balázsfalvai kir. adóhivatalhoz ideiglenes minőségű díjtalan gyakornokká nevezte ki. — A kir. főügyész Szűts Imre igazolványos őrmestert a gyulai kir. ügyészséghez irnokká nevezte ki.

* A távozó rektor és az ifjuság. Rapaics Rajmund drt, a lemondó rektort tegnap Zsembery István vezetése alatt, az ifjusági egyesületek elnökeiből álló küldöttség kereste fel, hogy mély sajnálkozását fejezze ki a rektor távozása fölött s egyszersmind, hogy megköszönje a rektornak az ifjuság iránt tanusított mindenkori jóindulatát. A küldöttség tagjai voltak: Zsembery István, ifj. Ugron Gábor, Hindy Zoltán, Horváth Zoltán, ifj. Dániel Gábor és mások. A rektor szívesen fogadta az ifjakat s kijelentette, hogy egyedül mélyen megrendült egészségi állapota késztette a lemondásra. Aztán szíves beszélgetés után barátságos kézzorítással búcsúzott el az ifjaktól.

* Az ideai sorozás. A katonai és polgári hatóságok egyetértőleg már megállapították a 37-ik cs. és kir. valamint a 4-ik honvéd gyalogezredek hadkiegészítő területén megtartandó sorozások sorrendjét. Április havában kezdődnek s május végéig fognak tartani. Nagyváradon a sorozások Lausch Károly őrnagy elnökelete alatt fognak megtartatni.

* Késelő köszörüs. Egy szegény napszamos, Bunyicska András tett jelentést a rendőrségnél Fülöp Lajos köszörüs ellen. A napokban, úgy öt óra tájban békésen ment a Kosuth Lajos-utcán s nem tudni mi okkól, a Grósz féle ház előtt Fülöp Lajos megtámadta s egy éles acél eszközzel mellbe szurta. A szerencsétlen ember a nagy vérvesztés következtében oly rosszul lett, hogy kénytelen volt bemenni a kórházba. A rendőrség, a feljelentés alapján megindította a vizsgálatot a hős köszörüs ellen. Bunyicska András gondos orvosi gyógykezelés alá vették s remélhetőleg komolyabb baja nem lesz.

* Jégzajlás a Dunán. A mit még pár nappal ezelőtt senki sem hitt, — ma bekövetkezett. A két nap óta tartó váratlan hideg idő meghozta a jeget. A Dunán, s a földművelésügyi minis.terium vizrajzi osztályához ma érkezett jelentések szerint az összes mellékfolyókon a mai éjjelen megkezdődött a jégzajlás. A fővárosban hatalmas jégablak keletkeztek s a kis propellerek reggel 9 órakor sietve menekültek az upesti kikötőbe, magukkal vonszolva az állomás hidjait, dereglyéit. Dél előtt 10 órakor már híre sem volt a kis hajóknak s csak egy-két nagyobb vontató gőzös mutatkozott a vizen, szintén a teli állásba vonszolva a kint maradt uszályhajók egyenemelyikét. A hideg idő beálltával különben ma az összes jégpályák megnyitak s reggel a villamosok mentén felállított jelzőtáblákon kis zászlók lengtek a »Jégpálya nyitva« jelzéssel, nagy öröme a korcsolyasport híveinek.

* **Felhívás a számláló biztosokhoz.** Az a panasz merült fel, hogy a népszámláláshoz szükséges lapokat a város egyes részein nem osztották ki a népszámláló biztosok. Erre nézve a polgármester már intézkedett s a következő felhívást intézi a számláló biztosokhoz: Tudomásomra jutott, hogy a számláló biztosoknak egy része a számláló lapokat és házigyűjtő ivateket — daczára, hogy erre figyelmeztetve lettek — ez ideig még olyan helyeken sem osztották széjjel, a hol remélhető, miszerint azokat a családfe, illetve háztulajdonos maga képes kitölteni. Felhívom ennél fogva ismételtén a számláló biztosokat, hogy azon helyeken, a hol a kitöltés remélhető, a számláló lapokat és házi gyűjtő ivateket, valamint az utasítást megfelelő számu példányban az utasítás szerint *minden késedelem nélkül osszadjk széjjel*, a hol pedig a kitöltés nem remélhető, a számlálást *haladéktalanul kezdjék meg*, hogy a népszámlálás január 10-éig minden kerületben befejezhető legyen. Nagyvárad, 1901. évi január hó 3-án. Dr. *Bulyovszky József*, polgármester.

* **A budapesti keresztény cégek jegyzéke.** Gyürky Ödön a *budapesti keresztény cégek* jegyzékét összeállította, sajtó alá rendezte s január közepe táján 30.000 példányban ingyen szétküldi az érdeklődő keresztény magyar közönségnek. Gyürky a jegyzéket ingyen küldi szét, de mivel ily nagyszabásu vállalkozás tetemes költségbe kerül, az ügy iránt érdeklődőktől a szerző szívesen fogad el hozzájárulást és támogatást.

* **Halálozás.** Részvétellel értesülünk egy derék, becsületes polgár elhunytáról. *Lobotka István* szabómester tegnap reggel 7 órakor meghalt. Az elhunyt hosszú évtizedekig volt a nagy templomnak egyházfia; szorgalmas, becsületes szolgálja volt a székesegyháznak s ezért érdemelte ki felettesséinek becsülését. Már régen betegeskedett s egy évvel ezelőtt viruló egészségben levő nevének váratlan halála egészen megtörte. Azóta majdnem állandóan beteg volt, míg szenvedéseitől megváltotta a halál. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Alulírt gyászoló család mély fájdalommal tudatja a legjobb rokonnak, *Lobotka Istvánnak* folyó hó 3-án, reggel 7 órakor, élte 59-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványa folyó hó 5-én, d. e. fél 10 órakor fog Ujsor 885-ik szám alatt levő saját házában a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s a várad-olaszi-i róm. kath. plebánia-templomban tartandó engesztelő szent mise-áldozat bemutatása után a várad-olaszi-i sirkertben örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokoni, baráti és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1901. január hó 3-án. A gyászoló család.

* **Magyar régiségek Mandsuországnban.** Mandsuországnak egyik mostanában sokat emlegetett városában, Mukdenben, magyarországi szerb származásu ember az orosz helyőrség parancsnoka: Szubotics Dusan tábornok, aki Ujvidéken született, fia Szubotics Jánosnak, az egykor ünnepezt szerb költőnek. Ott, ahol most parancsnok, Mukdenben, van egy nagy épület, melyben kincset érő holmi van felhalmozva. Félig pantheon, félig muzeum ez az épület, a régi mongol dicsőség emléke, melynek alapját még a XIII. századbeli nagy mongoljárás után vetette meg talán maga Batu kán, azokkal a kincsekkel, amelyeket hordái Európából vittek haza. Ezt a muzeumot most Szubotics, aki tudománykedvelő ember, rendbehozatta, átvizsgálta s a benne talált görög, latin és cseh nyelvű iratok közt, mint — a Pol. Ért. jelentése szerint — Muk-

denből írják, olyanokra is bukkant, melyek Magyarországra vonatkoznak. Ugy lehet, hogy ez az értéke s lelet sok olyan okmányt is foglal magában, melyeket a mongolok tőlünk vittek el s melyeknek fellelése új adatokat fog szolgáltatni hazánknak a tatárjárás előtti történetéhez.

* **Japán halad a korrall.** Ugyan nagyokára szánta rá magát, de hát jobb későn, mint soha. Nem egyébről vagyon pedig szó, mint arról, hogy Japánban most legfelsőbb rendeltre hivatalosan beviszik a latin betűk tanítását az iskolákba az eddig tanított kínai jelírás helyett. Japán a hadakozásban is legyőzte Kínát, most azután elemeiben is le akarja rázni magáról a kínai kulturát.

* **Az adóprés az 1900. évben.** Mint értesülünk, Nagyvárad város területén, az elmúlt évben kitünően működött az adóprés. A behajtott összeg messze túlszárnyalja az előző évek eredményét, mit főként az adóhivatal új kerületi rendszerének tulajdonítanak. Az adóhivatal most dolgozik a múlt évi eredmény pontos összeállításán. A behajtott összeg növekedése annál meglepőbb, mert a múlt évben a betegápolási pótdadóval szaporították a közterheket s így a befizetett állami adók egyrésze arra lett elszámolva s ennek daczára az állami adók rovatán, mégis növekedés mutatkozik.

* **A főoglalkozás.** Levelet kaptunk a mai postával, mely így szól: Igen tisztelt Szerkesztő ur! Sziveskedjék lapja hasábjai közé a következő sorokat fölvenni: Tegnap a »népszámláló biztos« járt nálam. Én mint családapa, többek közt egy 8 hetes gyermek apja, az iven lévő azon kérdésre, hogy mi a csecsemő főoglalkozása, azzal feleltem, hogy »szopás.« Ezen feleletem helytelennek nyilvánított. Tiszteletje E. H.

* **Farkas-kaland.** Kolozsvár környékén veszedelmes farkas-kalandja volt a minap egy malomtulajdonosnak. Kétlovas szekeren Pappfalva felé hajtatott, miközben leszállt az éjszaka. Sűrű sötétség volt. A két ló utközben megriadt valami bokortól, vagy kőrakástól s elragadta a szekeret, mely később fölborult. A gazda ott maradt a földön és jó szerencse, hogy nagyobb zúzódásokat nem szenvedett. Még ideje sem volt magához térni ijedségéből, midőn messze, a sötétben, farkas szemét látta feléje csillogni. Fegyvere a szekeren maradt, nála nem volt egyéb, a mivel védekezhetett, egy csomag gyufánál. S az üvöltések egyre közeledtek. Mit tehetett egyebet, menekülni akart s átfutott a tisztáson. Akárhányszor megbotlott valami rögben, gyufákat gyújtott s úgy riasztotta vissza magától az üldöző fenevadakati. Jó negyedóra gyalogolás után lódobogásra állt meg. Gyufája fényénél örömmel látta, hogy az erdőbe ért a hol lovai is, kifáradva, megpihentek a fölborult szekérrel. Így azután megszabadulhatott a farkasoktól.

* **Megbosszulta az apját.** Megrendítő családi dráma játszódott le tegnapelőtt Furgyia délvidéki községben. Egy 18 éves fiú lőtte agyon a mostoha anyja szeretőjét, a ki a mostohával együtt az apját megmérgezte. Blazsován Juon furgyiai lakos pár év előtt, hogy örvégségre jutott, másodsor is megnősült és feleségül vett egy fiatal asszonyt, a ki sehogy sem illett a 40 éves jóval meghaladott férfihoz. Az új házasság nem volt valami boldog, mert a fiatal menyecske a mostoha fiával folyton civakodott. Később azt is sugdosták, hogy a menyecske szeretőt tart. Ez a beszéd fülébe jutott Blazsován fiának is, a k ettől fogva állandóan figyelemmel kísérte mostoha anyját. A múlt héten az öreg Blazsován hirtelen rosszul lett, mindenki azt hitte, hogy az öreg az elfogyasztott nagymennyiségű pálinkától lett rosszul s az ősszfutott szomszédok közül egy öreg asszony valami háyatatófélét adott be

neki, a mitől aztán a már alélt állapotba jutott Blazsován magához tért és jobban lett. A fiatal Blazsován fiú azonban sejtette, hogy apja nem a pálinkától, hanem a pálinkába kevert más valamitől lett rosszul. Tegnapelőtt este az istállóban huzta meg magát a fiatal Blazsován s mikor észrevette, hogy a kerten keresztül az udvarukba jött Todorescu Juan is s megállt az istálló végénél. Nemsokára oda ment a mostoha anyja is s ekkor Todorescu szemrehányást tett az asszonynak, hogy miért nem tett több mérget a pálinkába. Ezt a beszédet kihallgatta a fiatal Blazsován, a ki az istállóból kilopózva, kivitte az apja puskáját s azzal az istállóablakon keresztül fejbe lőtte Todorescut, a ki szörnyet halt. A másik lövés a mostohának volt szánva, de az idejekorán elmenekült. A csendőrség elfogta a gyilkos fiút, de elfogta a mostohát is, a ki férjét meg akarta mérgezni.

A délafrikai háboru.

A Fokföldre benyomult búrok nagy gondot és kínos zavart okoznak az angoloknak. Kitchener maga jelentette egy tegnapi táviratában, hogy a keleten lévő búr csapatok egy része lekanyarodott délyugatnak s megrongálta a vaspályát. A mi annyit jelent, hogy a búrok még beljebb hatolnak a Fokföldre. Más felől is egyre nyomulnak előre a búrok, Burghersdopból érkező jelentés szerint ott is betört a Fokföldre egy csapat, egy másiknak a benyomulását pedig Steynsburgnál várják. Azonkívül pedig, ugy látszik, Natálban is rosszra fordult az angolok helyzete. Egy Standertonból érkezett távirat azt jelenti, hogy az ott angol földre betört búrok száma nyolcezeret tesz ki. Más jelentések ötezerről beszélnek. De Wett hadműveleteiről annyit tudnak, hogy e vezér ma egy nagy csapattal Vicksburg, Senekal és Vynburg között áll. Kíséreteket tett előre törni dél felé, de ebben Knox tábornok, a ki a vynburg-ladybrandi vonalat védi, megakadályozta.

A fokföldi lázadás.

Hága, jan. 3. (Saj. tud. táv.) A Fokföldön a lázadás egyre nagyobb méreket ölt és most már szinte kétségtelennek látszik, hogy a fokföldi hollandusok legnagyobb része csatlakozni fog a még mindig harczoló búrokhoz és azokkal együtt fognak küzdeni az angolok ellen. Már eddig is tizezernél több fokföldi hollandus csatlakozott a búrokhoz. Maga *Steyn* elnök jár-kei mindenfelé és gyűjtő beszédeket intézve a hollandiakhoz, föl-szólitja őket, hogy ragadjanak fegyvert. Agitációjának óriási a hatása mindenütt.

Fokváros, jan. 3. Glenharry-Stationnál, a vasut mentén, Graaffreineckből északra egy búr csapat jelent meg.

Roberts sajnálkozása.

Cowes, január 3. Roberts lord altábornagy ideérkezett. Több hozzá intézett beszédre válaszolva azt mondja, sajnálja, hogy az ő visszatérése nem jelenti a küszöbön álló békét a hogy ő remélte. Délafrikát nem szívesen hagyta el, de feltétlen bizalma van Kitchener lord iránt, a kinek feladata persze, tekintette, az ellenség mozgékonyására, valamint az ország kiterjedésére és természetén voltára, nehéz. Roberts a végeredményre nézve nem táplál aggodalmat, ha az ellenség látni fogja, hogy Angolország el van határozva a háborut eredményes befejezéshez juttatni. Roberts lord ezután az osbornei kastélyba ment, a hol Viktoria királynő fogadta, a ki neki a grófi

(earl) méltóságot és a térdzalag-rendet adományozta.

De Wett támadása.

London, jan. 3. *Kitchener* lord jelenti Pretóriából tegnapi kelettel: *Knox* tábornok jelenti: *De Wett* kísérletet tett Betlehem bevételére, de *Pilcher* megakadályozta benne és *De Wett* kénytelen volt visszavonulni Lindleybe, vagy Reitzba. Egy csapat lovasított gyalogság Kronstadtól jövet ellentállásra bukkant, de sikerült kevés veszteséggel átmenni a vasuti vonalon és Súdserfonteinon. William a Middleburgtól délnyugatra lévő búrokat harcra kényszerítette. Az angolok megszállták Graafrineeket.

A búrok győzelme.

Budapest, jan. 3. (Saj. tud. táv.) A Fokvárosból kelt távirat szerint ma a búroke Sionpsrgig nyomultak elő. Az angol ellentállás felett nagy győzelmet arattak.

IRODALOM.

A nyelvek egységéről vagy hogyan beszéltek magyar eleink? Irta dr. *Lászlófalvi Velics Antal*. Budapest, 1901. Ara 1 korona. Szerző azzal az őszinte vallomással kezdi dolgozatát, hogy munkáját nem fogadta be egy nyelvészeti folyóirat sem s hogy szakkörök sem fogadták művét jóakaró érdeklődéssel. Ezért adja ki művét külön füzetben.

Nincs mit csodálkozni ezen; *Velics* a nyelvészetben olyan módszerrel és olyan czélok után kutat, a melyek ma a nyelvtudomány körét meghaladják. Őskutatásról, őshangokról, őselemekről ma a nyelvtudomány nem mer beszélni, mert ezekről alaposan írunk még nem lehet s talán soha sem lesz lehetséges.

Merész tehát *Velics* célja, de épp oly merészek következtetései s épp oly merész általában egész módszere. Imeri kitűnően a magyar és a kínai nyelvet, de csak jelenlegi állapotában s a történelmi fejlődés figyelmen kívül hagyásával, egyszerűen a két nyelv jelenlegi hangjaiból állít fel érdekes, de egyelőre éppen nem meggyőző kombinációkat. Szerinte az ősnyelvnek következő 9 őselemje vagy őshangja volt:

fu = apa; ebből *pater*, *Vater*, *apa*;
mü = anya; ebből *mater*, *eme*, *mama*;
li = gyermek, és *liaon* = lenni;
i = czél, czélozni;
ta = adni, vetni;
te = tenni, eszközölni;
ha = égni, egyesíteni;
ka = könnyen és kicsinyítés;
sze, *se* = törekedni, érezni (*sentire*);
na = ne! tartani.

Valóban csodálatos az a merész fantázia, a miket *Velics* emez őshangokból ki tud magyarázni. Minden szót pontosan levezet a kínai őshangokból; pl. *Dráva* = tao láj ho, azaz jön megy foly; *Száva* = sze ho, vagy is streben fließen; még a *Pultavát* is a boxerek honából eredeti ilyképen: pu láj tao ho = nem bír úton folyni = rendetlen folyó.

Klasszikus azonban az a hely, a hol *Velics* felfedez egy ősmagyar nótát. Itt van ez:

Gyere be rózsám, gyere be,

mely legkorrektebb kínai nyelven így hangzik:

Kiu láj páj lu sze ngo, kiu láj páj,

vagyis ősmagyar nyelven:

gyi-le pe lu-sze-ng, gyi-le pe.

Ebből lett idővel:

gire be rusang gyile pe!

Ma pedig:

gyere be rózsám, gyere be!

Ezért a remek fölfedezésért csakugyan megérdemel *Velics* ur egy érdem rendet — sárgarépából. Többi fölfedezéseit jobb egyszerűen elhallgatni. Ha később alapos tudással fogja mostani tagadhatatlan nagy nyelvismertetét érvényesíteni, akkor egyéb eredményt is fog elérni, mint a mostani szánó mosolyt.

Katholikus Szemle. A *Mihályfi* Ákos dr. szerkesztésében megjelenő kitűnő folyóirat jelen számával 15. évfolyamába lépett. E számnak tartalma a következő: A magyarországi káptalanok megalakulása és a szent chordingang regulája. I. r. *Békési Remig* dról. Az állam és az iskola *Stuckner János* dról. A csillagászat köréből *Székely Károly*tól. A korális énekekről *Laczó Győző*tól. Búcsúra menet, költemény *Patyi István*tól. Elmúlt napok. Télen, költemények *Szűcs József*tól. Tíz év múlva, elbeszélés *G. Büttner Lioától*. A *Katholikus Szemle* megjelen évenként tizszer: a *Szent István-Társulat* tagjai tagsági illetményeik fejében kapják, nem tagok számára előfizetési ára 10 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapeston. VIII. ker., *Szentkirályi-utca* 28. sz.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Péntek: »Sulamith«

Szombat: Légyott előtt. Paraszt becsület.

) d. u.: »Jáfet 12 felesége.«

Vasárnap:) este: »Igmándi kispap.«

Mándoky Béla Nagyváradon. A vidék egyik legkiválóbb tragikus színésze, *Mándoky Béla*, kire Nagyváradon is oly kedvesen emlékeznek, negyven esztendei működés után tudvalevőleg visszavonul a színpadtól. Debreczen város közönségétől nemrégiben vett búcsút a veterán művész, kit lelkes ünnepléssel vettek körül. E hónapban az ő régi nagyváradai publikumától is elbúcsúzik *Mándoky Béla*. Egyik leghíresebb szerepében, *Sheridan Richardban* lép föl a mi színpadunkon az érdekes vendég.

A mai előadás. A szép sikerrel fölelevenített *Sulamith* kerül ma ismét előadásra. Az estének egyik érdekessége lesz, hogy betegsége után ma lép föl először *Nyáray Antal*, aki az egyik kérés szerepét fog játszani.

Operett-reprizek. Offenbach gyönyörű operettjére, a »Hoffmann meséi«-re élénk gondolat készül a színház énekes személyzete. A darab főszerepeit *Balláné Csik Irén* és *Pintér Imre* játsszák, kivülök az operett egész személyzete működik a darabban, mely a jövő hét műsorában foglal helyet. Párhuzamosan folynak az utolsó próbák »Babá«-ból is, *Audran* dalamos operettjéből, melynek szintén a legközelebbi héten lesz a reprize.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután a *Jáfet 12 felesége* című pompás énekes bohózatot adják a színházban elsőrendű szereposztással. Este *Berczik Arpád* egyik legbájosabb darabja, az *Igmándi kispap* kerül színre.

MULATSAG.

FARSANGI NAPTÁR.

Január 8. Jogászbál a Csarnokban.

Január 9., 16. és 23. Kereskedő ifjak táncszestélye a Csarnokban.

Január 12. A nőegylet álarcos bálja a Fekete Sasban.

Január 18. A »Réti Népkör« bálja.

Január 19. Protestáns bál a Csarnokban.

Január 27. A kath. kör bálja.

Febr. 17. Tüzoltó bál a Sasban.

Katholikus bál Bárádon. A bárá di kath. Polgári olvasókör saját házában 1901. évi január 6-án tartandó felszentelési ünnepélyét zártkörű tánczvizsgálommal köti egybe, melyre a meghívókat már szétküldték. A vasuton érkezőkre a vasuti állomáson kocsit fog várakozni. Belépés: Személyjegy 1 kor., családjegy 2 kor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Az egyházi ünnepély kezdete délelőtt 9 órakor. A mulatság kezdete este 8 órakor.

Protestáns bál. A nagyváradai protestáns jótékony-egylet javára e hó 19-én a »Kereskedelmi Csarnok«-ban bált rendeznek, melynek meghívóját most küldik szíjjel. A rendező bizottságot valláskülönbség nélkül, (ugy a nagy bizottságnak, mint a tánczrendező bizottságnak csaknem fele katolikus nőkből és férfiakból került ki), most állították össze a város legintelligensebb közönségéből. A bál 9 órakor kezdődik s belépti díj személyenként 4 korona. A rendező bizottság elnöksége ez uton is felhívja a rendezőség figyelmét, hogy a meghívók szétküldése végett dr. *Thury Kálmán*, vagy *Glac* Antal elnökségi tagoknál lehet intézkedni s a kifejezett óhajokhoz mérten azonnal intézkedés is fog történni, nehogy bárki, ki máskülönben meghívóra tart igényt, tévedésből a meghívottak sorából kimaradjon.

REGÉNY-CSARNOK.

A szeretet angyala.

Irta: *Lázár Gyula*.

28.

A természet fölébredt fagyos álmából. Életszinben pompáz minden mező, minden erdő.

A kövesdi kastélykert lombsátoros platán utján fűrés madárkák szökdecselnek a sűrűn leveles ágakon. Oly csábos így tavasszal minden... A nap már jókora utat tett meg a fénynyel hintett égi iven, sugaraiból mindinkább éltetőbb langyos meleget árasztva a föld tarka pázsitjára... Életre kél a nemrég még hópárnával fedett növényzet, fölélednek a kérges szívek is, s a szeretet andalító hangján küldik hálaadásukat a Teremtőhöz a boldog ébredésért...

Málnafalvy Iván nővére karján lépked vonatottan az ismeretes, széles kerti uton. Ajakok zárva. Elméregnek mindketten a zivataros multon s bizalommal, erős lélekkel és hős elszántsággal tekintenek a jövőbe.

Annuska arczán örök mosoly játszadozik, tekintetét fölfelé irányozza, mintha köszönni akarná azt a végtelen örömet, melyet onnan felülről, az angyalok hazájából küldtek szívébe. *Lopva* pillantgat néha a mellette haladó gyenge sápadt testvérre, ki szemeit bánatosan a földre szegezi, mintha nem volna szabad még az égre tekintenie. A bűnös mult okozta fájdalom ott szendereg a mélyen fekvő halvány fényű szemekben, melyekből a világgal folytatandó küzdelem tüze is ki-ki csillámlik.

— *Annuskám*, — szóló lágyan a beteg — üljünk ki a napra, hadd nézzem a derült égboltozatot, oly rég gyönyörködtem benne.

Annuska óvatosan vezette a kedves testvért egy kényelmes kerti pamlaghoz s leült melléje.

Iván mély lelki gyönyörrel nézegette a napfényben fürdő báránnyelűket s észre sem vette, hogy szemei megteltek könnyel.

— *Ivánom*, te sírsz: mondsza csak miért, mi fáj?

— Ne bánts édes hugom, engedd folyni könnyümet, ugy is régen sirtam... Nézd azt a szép eget, mily nyájasan mosolyog rám, a legbűnösebb teremtményre... Megérdemlitem e nagy kegyelmet az Úrtól? Oh nem, *Annuskám*, nem. Sirok tehát, sirtatom a multat, mely elszakított Istentől...

— Oh akkor csak sírj, sírj, a meddig jól esik. Könyektől fehérül meg a fekete sziv...

Iván csendesesen kibontotta kabátját, kivett kebléből egy zöld szalagon függő szivecskét s

ajkaihoz emelve, szenvedélyesen megcsókolta... A megtépett, a megtagadott szív volt... Pethő Boldizsár kézbesítette Annuskának, ez pedig átadta testvérének, ki, mikor már teljesen megszűnt heves, örületes láza, mindjárt a megvetett szívet kérte, s e percztől fogva szíve fölött hordozta.

— Mily rútul megtagadtam én e drága szívet, Istenem: de többet nem teszem... e szívből fogom keresni mindenkor boldogságomat. Ugy-e Annuskám, megtalálom minden bizonynyal?

— Meg, édes Ivánom, megtalálok — szólt Annuska túláradó boldogsággal simogatva Iván halvány arcját.

— Mily jó vagy te hozzám kedves nővér, mennyire szeretsz; nem érdemlem meg, ne pazarold rám szíved legszebb kincsét...!

— Én miért ne? Hisz testvérem vagy és pedig bűnbánó, meglért testvér...

— Én is testvéred voltam, mégsem szerettelek, hisz tudod, hogy elvettem magamtól emlékedet, intő szavaidat kikacagtam! Lásd nem volt egy csepp szeretet bennem irántod, miért becstülz hát ennyire?

— Nincs igazad, kedves bátya; szeretettel mindig, de mások nem engedték e szeretetet napfényre hozni... De meg ha nem szeretél volna is, akkor, mikor még a bűn lánczait hordoztad, most már nemde másképpen gondolkodol nővérkéd felől s igazán szeretsz — mondá naiv hangon Annuska.

Iván komolyan válaszolt:

— Elmult a vihar, elvitte magával a szennyet, megmaradt e sokat szenvedett kebelben egy megedzett szív s ez — tudd meg te szeretet leánya — a jövőben Istenért s értékek fog dobogni.

Iván arcára a heves beszéd szelid pirt lopott, mely lassan felszívárgott a nyílt, domború homlokra, s ott észrevétlenül eloszlott a méla halványtságban.

Annuska megölelte a hős testvért, örömitasan csókoltatta arcját, ruháját, mindenét s azt kérdezte tőle:

— Kire a gondoltál Istenen és rajtam kívül?

— Arra a nagylelkű, önzetlen barátira, kinek életemet köszönöm. Nem felejttem tettét soha, versenyzek vele a baráti szeretetben, hogy legalább némileg kárpótolva lássa viszonzhatatlan cselekedetét...

(Vége köv.)

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazoknak, akik Istenben boldogult jó feleségem elhunyt alkalmából mérhettelen fájdalommat bármely alakban megnyilatkozott részvétükkel enyhíteni igyekeztek, ez uton mondok hálás köszönetet.

Pecze-Szöllős, 1901. jan. 2.

Kopasz István.

TAVIRATOK.

Széchenyi miniszter gyásza.

Budapest, jan. 3. (Saját tud. táv.) Gróf Széchenyi Gyula miniszter felesége *Klinkosch* Paula, ma Abbáziában 55 éves korában elhunyt. A grófnő már régóta betegeskedik s a halál csak hosszú szenvedésétől váltotta meg. Gróf Széchenyi Gyula miniszter a holttest mellett van. Temetése valószínűleg vasárnap lesz s a Széchenyi család sirboltjába szállítják.

Uj főherczeg.

Budapest, jan. 3. (Saj. tud. táv.) József Ágost főherczeg neje ma reggel, Abbáziában egészséges fiu gyermeknek adott életet. A családi örömet telézi, hogy ugy a főherczegnő, valamint az ujszülött állapota jónak mondható.

A Balaton befagyott.

Budapest, jan. 3. (Saját tud. táv.) Mint táviratozzák, a Balaton vidékén oly óriási hidegek járnak, hogy ami már hosszú évek óta nem történt meg, a Balaton befagyott.

Az osztrák választások.

Bécs, jan. 3. (Saj. tud. táv.) Az általános választó osztály ma választja öt képviselőjét. Vidéken a szocziáldemokraták súlyos veszteségeket szenvedtek.

Öngyilkos ezredes.

Belgrád, jan. 3. (Saj. tud. táv.) Simonics ezredes, a szerb politikai bonyodalmak egyik szereplője ma reggel börtönében agyonlőtte magát.

Krüger jobban van.

Budapest, jan. 3. (Saj. tud. táv.) A búr szabadságharcz nagy alakja, kinek betegségéről aggasztó hírek keltek szárnyra, — jobban van. Teljes felgyógyulása az orvosi vélemények szerint, csak napok kérdése.

Ép hulla 36 év után.

Budapest, jan. 3. (Saj. tud. táv.) A kerepesi temetőben ma kiásták Granichstetten Fülöp koporsóját, mely már 36 éve van eltemetve. A koporsót felbontották s legnagyobb meglepetésre a hullát teljes épségben találták. Az esetet páratlanoknak tartják s tudományos vizsgálat tárgyává teszik. Hasonló eset, ez idő szerint még nem fordult elő.

Szerencsétlenség egy bányában.

Budapest, jan. 3. (Saját tud. táv.) A baranyamegyei vasas aknában egy lámpától a bányalég felrobbant s három embert megölt.

A portugál trónbeszéd.

Lisszabon, január 3. A király a kortezt megnyitó trónbeszédében első sorban megemlékezett Portugália és Anglia szoros szövetségéről és kiemelte, hogy Portugália a délafrikai háború alatt gondoskodott szuverenitás jogainak biztosításáról. Azután azt mondja a trónbeszéd, hogy Portugália arra törekedett, hogy a külfölddel szemben megfelelően pénzügyi kötelesegeinek. A függő adósság az egymást érő deficités évek következtében emelkedett. A papirpénzforgalom elérte a végső határt. A vendégszeretet kötelesegei is növekedtek az állam adósságait.

A nemzet általános gazdasági helyzete állandóan javult, de a költségvetésben nincs meg az egyensúly és pedig a folyó költségvetési évből még kevésbé, mint azelőtt. A nagy aranyátszó súlyos terhekkel jár. Az államnak nem szabad olyan kötelezettségeket elvállalnia, vagy oly n kiadásokat tennie, a melyeket az államkincstár bevételi forrásai nem képesek fedezni. Az egész pénzügyi igazgatást egyszerűsíteni kell.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, január 3.

Osztrák hitel	678 25
Magyar hitel	678 50
Allamvasut	676.—
Rimamurányi	477.—
Magyar jelzálog	482.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, január 3.

Buza októberre	7.74
Buza áprilisra	7.57
Tengeri	4.94
Rozs ápr.	7.88
Zab ápr.	5.87
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. január 3-án.

Magyar aranyjáradék 4%	117 50
Magyar koronajáradék	92.55
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,2%	120.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2,1%	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	92.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.85
Horvát-szlavónföldtehermentesítési kötvény	93.50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	166.50
Tiszaszabályozás szegedi sorsjegyek kölcsön	140.—
Osztrák járadék papirban	98.40
Osztrák járadék ezüstben	98.50
Osztrák járadék aranyban	117.50
Osztrák korona járadék	98.75
Osztrák államsorsjegyek	186.25
Osztrák magyar bank részvény	16.95
Magyar hitelbankrészvény	678.—
Osztrák hitelintézet részvény	675.—
Párisi vista	95.70
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.12
Németbirodalmi márka	117.55
London vista	240.15
20 márkás arany	28.52

A szerkesztést felvevő:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 81.

Idénybérlet 79 sz.

Nagyvárada, pénteken, 1901. jan. 4-én

S U L A M I T H.

Keleti dalmü.

S Z E M É L Y E K :

Manoeh, polgár Betlehemben	Bognár János
Sulamith, leánya	Székely Anna
Absolon, Makkabeusok törzséből	Pintér Imre
Abigial, a főpap leánya	Forrai Ferike
A főpap	Rákossy Gáspár
Avidnoh Sulamith kérője	Szilágyi Dezső
Jeremiás	Nyáray Antal
Beliczár	Füredi József

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szintap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Színházi látások a ruhatárnál kaphatók bérbe, ára 30 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdeté 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szombaton, január 5-én:

L É G Y O T T E L Ő T T.

Színmű.

Ezt követi:

Parasztbecsület.

A
„TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap. Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkészi hivatalok számára egyházhatalossággal jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meghóitak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezércsikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Liliomszálak, füzve 3 kor.

Csarnok. 3 korona.

Szent Halmok. 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-fele liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

**Szent László
nyomda részvénytársaság**

elvállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legujabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hirlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok,

körlevelek, falragaszok, hirdetménye,

részvények, árjegyzékek, **jegyzőkönyvek,**

pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, **étlapok,**

meghívók, színlapok, egyházi és mindennemű hivatalos nyomtatványok,

névjegyek, tánczrendek, palaczkfeliratok, sorsjegyek,

gyászjelentések, **levélpapírok és borítékok,**

valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkészi hivatalok számára főhatóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvaokról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házasságok jegyzéke.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Meghóitak } papíron.

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Meghóitak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.

19. Iskolai jelentés.

20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Meghóitak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.